

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

NR
47

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

RYNEK OWOCÓW I WARZYZW

stan i perspektywy

P Ó Ł R O C Z N I K

CZASOPISMO UKAZUJE SIĘ OD 1992 ROKU

ISSN 1231-2584

ANALIZY RYNKOWE

Redaktor naczelny
Jadwiga Seremak-Bulge

GRUDZIEŃ 2015

RADA PROGRAMOWA ROLNICZYCH ANALIZ EKONOMICZNYCH:

Maria Zwolińska (przewodnicząca)
Stanisław Stańko (wiceprzewodniczący)
Jadwiga Seremak-Bulge (redaktor naczelny)
Piotr Szajner (sekretarz redakcji)
Tadeusz Chrościcki
Bogumiła Kasperowicz
Krystyna Świetlik
Iwona Szczepaniak
Marzena Trajer
Barbara Domaszewicz

KOMITET REDAKCYJNY:

Maria Zwolińska, Andrzej Kowalski, Jadwiga Seremak-Bulge, Piotr Szajner, Marzena Trajer,
Ewa Machowina

REDAKTOR RYNKU OWOCÓW I WARZYW:

Bożena Nosecka

Czasopismo przygotowano w Zakładzie Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
Kierownik Zakładu – Bożena Nosecka
SKŁAD I DRUK: Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB
NAKŁAD: 700 egz. Ark. wyd. 5,99

Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych prosimy o podanie źródła

Spis treści

Reasumpcja	3
Summary	4
I. Uwarunkowania makroekonomiczne <i>mgr Tadeusz Chrościcki</i>	6
II. Owoce	7
1. Rynek w UE <i>dr Bożena Nosecka, mgr inż. Janusz Mierwiński</i>	7
2. Rynek w Polsce	9
2.1. Produkcja <i>mgr inż. Jan Świątlik</i>	9
2.2. Przetwórstwo <i>dr Bożena Nosecka, dr Iwona Szczepaniak</i>	12
2.3. Handel zagraniczny <i>dr Bożena Nosecka</i>	16
2.4. Ceny i spożycie <i>mgr inż. Irena Strojewska</i>	23
III. Warzywa	26
1. Rynek w UE <i>dr Bożena Nosecka, mgr inż. Janusz Mierwiński</i>	26
2. Rynek w Polsce	28
2.1. Produkcja <i>mgr inż. Tomasz Smoleński</i>	28
2.2. Przetwórstwo <i>dr Bożena Nosecka</i>	30
2.3. Handel zagraniczny <i>mgr Anna Bugała</i>	32
2.4. Ceny i spożycie <i>mgr inż. Irena Strojewska</i>	38
IV. Działania Agencji Rynku Rolnego na rynku owoców i warzyw <i>mgr inż. Marek Dyngus</i>	41
Aneks	46

Produkcja owoców w Polsce w 2015 r. według danych GUS wyniosła 4,0 mln ton, wobec 4,2 mln ton w roku poprzednim. Mniejsze były zbiory jabłek, gruszek, śliwek, porzeczek, agrestu, aronii, a przede wszystkim malin. Wzrosła produkcja wiśni, czereśni, truskawek i borówek wysokich. Zbiory warzyw gruntowych spadły o 16,4% do 3,9 mln ton. Najbardziej obniżyła się produkcja warzyw kapustnych i korzeniowych. Na poziomie ok. 968-970 tys. ton pozostaną zbiory warzyw spod osłon. W krajach UE-28 zbiory owoców zmniejszyły się z 38,0 do 36,9 mln ton, a warzyw z 62,3 do 60,6 mln ton. Spadek produkcji większości owoców i warzyw w krajach UE, w tym w Polsce, spowodowany był niekorzystnymi warunkami pogodowymi dla upraw ogrodniczych niemal w całym okresie ich wegetacji (upały i niedobory wilgoci w glebie).

Mimo mniejszych zbiorów produkcja przetworów owocowych w sezonie 2015/16 zwiększyć się może, w relacji do sezonu poprzedniego, o 15 tys. ton do 1,08 mln ton. Decydujący będzie wzrost produkcji soków zagęszczonych wytwarzanych z owoców kolorowych (głównie z truskawek, wiśni i porzeczek czarnych). Większa podaż tych owoców spowoduje utrzymanie się na poziomie z sezonu 2014/15 produkcji owoców mrożonych. Nie zmieni się również produkcja zagęszczonego soku jabłkowego. Spadkowi produkcji wytwarzanej z polskich jabłek towarzyszyć będzie wzrost importu koncentratu mieszanego z sokiem krajowym. Produkcja przetworów warzywnych zmniejszy się z 1,20 do 1,14 mln ton. Najbardziej obniży się produkcja warzyw mrożonych. Zwiększy się jedynie produkcja przetworów pomidorowych – głównie keczupu i sosów pomidorowych. Łączna produkcja soków pitnych, nektarów oraz napojów owocowych i owocowo-warzywnych zwiększy się z 1,6 do rekordowego poziomu 1,65 mln ton. W sezonie 2015/16 sytuacja finansowa przedsiębiorstw przemysłu owocowo-warzywnego powinna być równie korzystna, jak w sezonie

poprzednim. W I połowie 2015 r. poziom wszystkich podstawowych wskaźników finansowych tej branży (rentowność, brutto i netto, nadwyżka operacyjna, współczynnik płynności, stopa inwestowania) był wyższy niż w I połowie roku poprzedniego.

Wolumen eksportu świeżych owoców i warzyw zmniejszy się z 1,63 do 1,56 mln ton. Obniży się zagraniczna sprzedaż niemal wszystkich gatunków warzyw (w tym najbardziej warzyw kapustnych), a także gruszek, śliwek i malin. Nie zmieni się natomiast znacząco eksport jabłek, dominujących w sprzedaży świeżych produktów ogrodniczych. Wzrosnie sprzedaż na nowe rynki zbytu (kraje Afryki Płn., Bliskiego Wschodu, Indie, Chiny, Wietnam). Rosyjskie embargo spowodowało nasilenie działań w kierunku dywersyfikacji rynków zbytu jabłek, a także innych produktów objętych embargiem (pozostałe owoce i warzywa świeże oraz owoce i warzywa mrożone i suszone). Eksport przetworów owocowych i warzywnych obniży się z 1,55 do 1,53 mln ton. Decydujący będzie spadek eksportu zagęszczonego soku jabłkowego (rekordowy eksport tego produktu w sezonie 2014/15 wynikał ze sprzedaży zapasów z sezonu poprzedniego) oraz warzyw mrożonych. Wzrosnie eksport przetworów z orzechów arachidowych oraz keczupu i sosów pomidorowych, tj. produktów wytwarzanych z importowanego surowca.

Ceny eksportowe niemal wszystkich owoców, warzyw i ich przetworów w sezonie 2015/16 będą wyższe niż w sezonie poprzednim. Największy będzie wzrost cen jabłek, zagęszczonego soku jabłkowego, a także przetworów z malin i śliwek. Znacznie wyższe będą ceny eksportowe warzyw kapustnych, korzeniowych i przetworów z tych warzyw. Niższe będą jedynie ceny przetworów z porzeczek czarnych (głównie mrożonki i soki zagęszczone) oraz z aronii (soki zagęszczone). Wzrost przeciętnych cen eksportowych spowoduje zwiększenie

wartości eksportu owoców i ich przetworów i mniejsze niż wolumenu obniżenie wpływów z eksportu produktów warzywnictwa. Łączne wpływy z eksportu produktów ogrodniczych i ich przetworów zwiększą się z 2,27 do 2,44 mld euro, a łącznie z pieczarkami i ich przetworami z 2,67 do 2,84 mld euro. Będzie to stanowiło 12,4% wartości eksportu produktów sektora rolno-spożywczego, wobec 11,8% w sezonie 2014/15.

Import owoców południowych, stanowiących ok. 92% łącznego wolumenu przywozu owoców świeżych, pozostanie na poziomie 1,27 mln ton. Zmniejszy się import owoców cytrusowych, brzoskwiń i nektaryn, a wzrosnie winogron, arbuźów i owoców kiwi. Spośród owoców strefy umiarkowanej, większy będzie jedynie przywóz jabłek i śliwek. Spadek zbiorów krajowych spowoduje wzrost importu niemal wszystkich gatunków warzyw, a najbardziej cebuli. W grupie przetworów owocowych i warzywnych obniży się tylko import przetworów z ananasów, kukurydzy, tj. przetworów, których ceny importowe będą znacznie wyższe niż w sezonie 2014/15. Łączna wartość importu owoców, warzyw i ich przetworów wzrosnie z 2,4 do 2,5 mld euro. Dodatnie saldo obrotów produktami tej grupy towarowej zwiększy się z 268 do 339 mln euro, a bez pieczarek i ich przetworów ujemne saldo handlu wyniesie 58 mln euro, wobec 120 mln euro w sezonie 2014/15.

W sezonie 2015/16 podstawowym rynkiem zbytu owoców, warzyw i ich przetworów pozostaną kraje UE. W sezonie 2014/15 udział UE w polskim eksporcie tych produktów wyniósł 75%, wobec 66% w sezonie poprzednim. Udział krajów WNP z powodu rosyjskiego embarga spadł z 30 do 17%, a pozostałych krajów wzrósł z 4 do 8%.

Ceny skupu niemal wszystkich owoców były w 2015 r. wyższe niż w roku poprzednim, a najbardziej wzrosły ceny malin i śliwek. W sezonie 2015/16 ceny

skupu jabłek deserowych będą wyższe niż w sezonie poprzednim o 20%, a jabłek kierowanych do przetwórstwa wzrosną niemal dwukrotnie. Wyższe po tegorocznych zbiorach były ceny skupu niemal wszystkich warzyw (głównie ka-

pustnych). Optymalność produkcji niemal wszystkich owoców i warzyw znacząco się poprawiła. Głęboko nieoptymalna pozostała produkcja porzeczek czarnych. Mimo wzrostu cen nieoptymalna była również produkcja wiśni.

Przeciętne ceny detaliczne owoców, warzyw oraz ich przetworów będą wyższe niż w sezonie 2014/15, a najbardziej wzrosną ceny jabłek i kapusty. W wyniku wzrostu cen spadnie konsumpcja większości produktów ogrodnictwa.

SUMMARY

According to CSO data, fruit production in Poland reached 4.0 million tonnes, compared to 4.2 million tonnes in the previous year. Apple, pear, plum, currant, gooseberry, chokeberry and, above all, raspberry crops were smaller. Production of sour cherries, sweet cherries and high-bush berries increased. Field vegetable crops dropped by 16.4%, to 3.9 million tonnes. The decrease was the largest in the case of root and brassica vegetables. Crops of vegetables grown under cover will remain at about 968-970 thousand tonnes. In UE-28, fruit harvest dropped from 38.0 to 36.9 million tonnes, and vegetable harvest decreased from 62.3 to 60.6 million tonnes. The drop in the production of most fruit and vegetables in the EU countries, including Poland, was caused by weather conditions that were unfavourable for horticulture nearly throughout the growing season (heat waves and periods of insufficient soil humidity).

In spite of smaller crops, production of fruit preserves in the 2015/16 season may increase by 15 thousand tonnes compared to the previous season, to 1.08 million tonnes. The decisive will be the increase in the production of juice concentrates from colourful fruit (mainly strawberries, sour cherries, and blackcurrant). A greater supply of these fruit will result in frozen fruit production staying at the same level as in the 2014/15 season. Production of apple juice concentrate will not drop as well. A drop in the production from Polish apples will be accompanied by the increase in imports of concentrate mixed with domestic juice. Vegetable preserve production will drop from 1.20 to 1.14 million tonnes. The decrease

in the production of frozen vegetables will be the greatest. Only production of tomato preserves, mainly ketchup and tomato sauces, will grow. Total production of juice, nectars, as well as fruit and fruit and vegetable drinks will rise from 1.6 to 1.65 million tonnes, which is a record. In the 2015/2016 season, the financial situation of businesses in the fruit and vegetable industry should be as favourable as in the previous season. In the former half of 2015, the level of all the basic financial indicators in this industry (gross and net profitability, operating surplus, liquidity, investment rate) was higher than in the former half of the previous year.

The fresh fruit and vegetable exports volume will drop from 1.63 to 1.56 million tonnes. Foreign sales of nearly all vegetable species (above all, the brassica vegetables), pears, plums and raspberries will decrease. However, apple exports, which is dominant among fresh horticultural product exports, will not change. Sales to new selling markets (Northern Africa, Middle East, India, China, Vietnam) will increase. The Russian embargo led to intensified action aimed at diversification of selling markets for apples and other products subject to the embargo (other fresh fruit and vegetables, as well as frozen and dried fruit and vegetables). Fruit and vegetable preserve exports will drop from 1.55 to 1.53 million tonnes. The deciding factor will be the decrease in apple juice concentrate (the record-breaking exports in the 2014/15 resulted from the sales of the stock from the previous season) and frozen vegetable exports. Peanut product exports and ketchup and tomato sauce exports, i.e. exports

of products from imported raw materials, will increase.

Export prices of nearly all fruit, vegetables and preserves will be higher in the 2015/16 season than in the previous season. The growth of apple, apple juice concentrate, raspberry preserve and plum preserve prices will be the highest. Export prices of brassica and root vegetables as well as their preserves will be significantly higher. Only blackcurrant product (mainly frozen fruit and juice concentrate) prices and chokeberry product (juice concentrate) prices will be lower. The increase in average export prices will result in an increase in fruit and fruit preserve exports value and a decrease in income from the vegetable product exports lower than the decrease in the volume. The total income from exports of horticultural products and their preserves will increase from EUR 2.27 to 2.44 billion, and if champignons and are products are included, from EUR 2.67 to 2.84 billion. It will constitute 12.4% of the value of agri-food sector product exports, compared to 11.8% in the 2014/15 season.

Southern fruit imports, which makes up about 92% of the total volume of fresh fruit imports, will remain at 1.27 million tonnes. Imports of citrus fruit, peaches and nectarines will decrease, while imports of grapes, watermelons and kiwi fruit will grow. As far as temperate zone fruit are concerned, only apple and plum imports will be greater. The drop in domestic crops will lead to increase in the imports of nearly all vegetable species, particularly onion. Among fruit and vegetable preserves,

only the imports of pineapple and maize products, i.e. preserves whose import prices will be significantly higher than in the 2014/15 season, will be lower. Total value of imports of fruit, vegetables and their preserves will increase from EU 2.4 to 2.5 billion. The positive balance of trade in this commodity group will increase from EUR 268 to 339 million, and, if champignons and champignon products are not included, the negative balance will amount to EUR 58 million, compared to EUR 120 million in the 2014/15 season.

In the 2015/16 season, EU countries will remain the primary selling market for

fruit, vegetables and their preserves. In the 2014/15 season, the share of the EU in the Polish exports amounted to 75%, compared to 66% in the previous season. Due to the Russian embargo, the CIS states' share dropped from 30% to 17%, and the other countries' share increased from 4 to 8%.

Buying-in prices of nearly all fruit were higher in 2015 than in the previous year, and the increase in plum and raspberry prices was the highest. In the 2015/16 season, buying-in prices of dessert apples will be 20% higher than the prices in the previous season, and the prices of apples for processing will

increase nearly twice. Buying-in prices of nearly all vegetables (mainly brassica vegetables) were higher after this year's crops. Profitability of production of nearly all fruit and vegetables significantly improved. Blackcurrant production remained deeply unprofitable. In spite of price growth, sour cherry production was also unprofitable.

Average retail prices of fruit, vegetables and their preserves will be higher than in the 2014/15 season, and the increase in apple and cabbage prices will be the highest. Due to the price growth, consumption of most horticultural products will decrease.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukążą się:

1. Rynek wyrobów alkoholowych (3) • grudzień 2015,
2. Rynek środków produkcji dla rolnictwa (43) • kwiecień 2016,
3. Popyt na żywność (17) • kwiecień 2016,
4. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (43) • kwiecień 2016,
5. Rynek ryb (24) • kwiecień 2016,
6. Rynek mleka (50) • maj 2016,
7. Rynek zbóż (50) • maj 2016,
8. Rynek drobiu (49) • maj 2016,
9. Rynek cukru (43) • maj 2016,
10. Rynek mięsa (50) • czerwiec 2016,
11. Rynek rzepaku (49) • czerwiec 2016,
12. Rynek wyrobów tytoniowych (4) • czerwiec 2016,
13. Rynek owoców i warzyw (48) • czerwiec 2016,

WARUNKI PRENUMERATY

Prenumerata realizowana przez Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB.

Zamówienia na prenumeratę w wersji papierowej i na e-wydania można składać bezpośrednio na stronie <http://ierigz.waw.pl/publikacje>.

Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: dw@ierigz.waw.pl lub kontaktując się telefonicznie – Barbara Walkiewicz, tel.: 22 50 54 685 lub faks: 22 50 54 757 w godzinach 8:00-16:00.

Prenumeratę i sprzedaż pojedynczych egzemplarzy prowadzi Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB, 00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20 (wejście od ul. Szkolnej 2/4) pokój numer 3.

Prenumerata roczna wersji papierowej lub elektronicznej 1 egz. (2 numery) w 2015 r. wynosi 42 zł.

Zamówienia na prenumeratę wraz z dowodem wpłaty prosimy przysyłać na adres:

- Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy, Dział Wydawnictw, ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
- e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Przedpłaty na prenumeratę należy wpłacać na konto Instytutu:
PEKAO S.A. IV O/Warszawa nr 68 1240 1053 1111 0010 1493 6433
W tytule przelewu prosimy podać tytuł analizy i jej numer.

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Druk i usługi poligraficzne dostosowane do Twoich potrzeb!

Wykorzystujemy nowoczesne systemy druku cyfrowego dające wierne odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.

W naszej ofercie znajdują Państwo **usługi drukarni** (wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki) jak i cały wachlarz **usług introligatorskich**.

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór najlepszej techniki wydruku, aby otrzymany finalny produkt cechował się najlepszą jakością i atrakcyjną ceną.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług

Dział Wydawnictw
ul. Szkolna 2/4

tel. (22) 50 54 520, (22) 50 54 430
fax (22) 50 54 636, e-mail: dw@ierigz.waw.pl

ISSN 1231-2584

CENA 21 ZŁ

Prenumerata Analizy (2 numery) w 2015 roku wynosi 42 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa. Tel.: (22) 505-46-85, faks: 505-47-57
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>